

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
NVE

Saksbeh./tlf.nr.: Johan Olav Bjerke/92456668

Deres ref./Deres dato: /

Vår ref.: 20/00268-2

Vår dato: 28.05.2021 01.06.2021

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Konsesjonssøknad, Songa koblingsstasjon- fornyelse og oppgradering trinn 1

Innledning

Songa koblingsstasjon ligger i Vinje kommune i Vestfold og Telemark fylke. Stasjonen ligger ved Arabygdi på nordsiden av innsjøen Totak. Stasjonen er 300 kV koblingsanlegg for Songa kraftverk og med forbindelse øst-vest og mot Vinje og Tokke stasjoner i sør. Forbindelsene øst-vest er svært viktige for å overføre kraft fra Vestlandet mot forbruksområdene i øst, samt for å håndtere flyt til og fra utenlandskablene. Videre mater kraftverkene som utnytter Tokke/Vinje-vassdraget inn på 300 kV nettet i Telemark. Det er ikke transformering på stasjonen. Stasjonen er vist i figur 1 nedenfor.

Figur 1. Ortofoto av eksisterende Songa koblingsanlegg.

Kart

Figur 2. Planlagt utbygging av Songa stasjon.

Eksisterende konsesjoner som berøres av tiltaket

Statnetts gjeldende anleggskonsesjon har referansen NVE 200205164-3 og er datert 21.12.2004. Konsesjonen omfatter tre 300 kV bryterfelt og en koblingsbryter.

Omsøkte tiltak

Statnett SF søker i henhold til energiloven § 3-1 om konsesjon for bygging og drift av følgende elektriske anlegg:

- Bygging av nytt kontrollbygg
- Flytting av kontrollfunksjoner fra Statkrafts fjellhall over i nytt kontrollbygg
- Bygging av garasje
- Utvidelse av stasjonstomten og flytting av gjerdet
- Riving av eksisterende service og administrasjonsbygg
- Omlegging av vei over ca. 100 meter
- Etablering av deponi for ca. 2000 m³ inne på stasjonstomten

Beskrivelse av tiltaket

Songa stasjon ble bygget i 1964. Stasjonen består av et utendørs luftisolert 300 kV koblingsanlegg med doble samleskinner. Statnett fikk konsesjon i 2004 for å overta tre 300 kV felt og et koblingsbryterfelt fra Statkraft. Statnett eier også et administrasjonsbygg med garasje på stasjonen. Statkraft eier et 300 kV generatorfelt i stasjonen.

Kraftledninger og kabler

- Statnetts eksisterende ledninger og Statkraft sin ledning fra kraftstasjonen endres ikke.

Koblingsstasjonen

- Det skal bygges et nytt kontrollbygg med EMP-sikret kontrollrom etter Statnetts standard. Bygget vil bestå av prefabrikkerte betongelementer. Bygget er L-formet, med et areal på 430 m² og mønehøyde på ca. 7,5 meter. Plan- og fasadetegninger, og perspektivtegning er vist i vedlegg 3.
- Det skal bygges et nytt garasjebygg. Bygget blir på 120 m², med mønehøyde 6,5 meter og gesimshøyde 4 meter. Plan- og fasadetegninger er vist i vedlegg 4.
- Gjerde flyttes ut fra apparatanlegg og kontrollbygg for å oppfylle krav i kraftberedskapsforskriften. Det etableres en brøytevei rundt stasjonen på utsiden av gjerdet. Til dette er det behov for å utvide stasjonstomten gjennom grunnerv.
- Det skal etableres et permanent deponi inne på Statnetts eiendom for deponering av avgravde masser fra arealet for nytt kontrollbygg. Deponiet blir på ca 950 m² med et volum på inntil 2000 m³ og topp deponi ville ligge i flukt med stasjonstomten ellers.
- Stasjonen oppgraderes ellers ved én til én utskiftning av komponenter for levetidsforlengelse tilpasset overgang til 420 kV i stasjonen.

Stasjonen er etablert på en fylling av tunnelmasser. Arealene vurderes å ha god infiltrasjonsevne uten behov for omfattende anlegg for overvannshåndtering.

Systemjording

- Det gjøres ikke endringer på eksisterende systemjording.

Riving

- Det eksisterende administrasjons- og servicebygget skal rives. Bygget er et trebygg med to fløyer, en fløy i en etasje og en fløy med to etasjer. Materialer sorteres og leveres til mottak.

Veier og riggplasser

- Adkomstveien til eiendommer sør for stasjonsområdet legges om over en strekning på ca. 100 meter. Veien parallellforskyves ca. 15 meter mot øst.

Begrunnelse for tiltaket

Det er gjennomført tilstandsvurdering av Songa stasjon som viser at det er et behov for å reinvestere kontrollanlegget nå. Prosjektet er et fornyelsesprosjekt og konseptvalget bygger på tilstandsvurderingen. Videre legger tiltaket til rette for omlegging til 420 kV. Det må gjøres utbedringer av anleggsdeler og sikring som ikke tilfredsstiller dagens krav. Kontrollanlegget er modent for utskifting pga. stor risiko for feil og svært lang nedetid på fjernstyring, samt for å oppfylle nye krav. Kontrollanlegget er fra tidlig 90-tall, og forventet levetid for et slikt anlegg er satt til 20-25 år. Det er ikke aktuelt å utsette utskifting av dette siden feil vil gi store reduksjoner i overføringskapasiteten. Kontrollrommet er ikke EMP-sikret og befinner seg inne i fjell samlokalisert med Statkraft. Kontrollanlegget flyttes ut fra Statkrafts fjellhall og ut i et nytt kontrollbygg på stasjonen. Det er rasjonelt å legge til rette for at kontrollbygget er forberedt for spenningsoppgradering til 420 kV. Levetid for 300 kV anlegget forlenges slik at det tilpasses overgangen til 420 kV.

Stasjonen skal oppfylle sikkerhetsklasse 3, i henhold til kraftberedskapsforskriften.

Oppgradering av stasjon og kontrollanlegg vil gi et mer driftssikkert anlegg med lavere risiko for utfall og kortere reparasjonstid ved feil.

Vurderte alternative systemløsninger

Det gjøres ingen systemmessige endringer, eller endringer av kapasiteten i anlegget nå. Konkret plan for spenningsoppgradering av 300 kV nettet vest-øst som går igjennom Telemark er under utarbeidelse. Det er klarlagt at det vil bli en trinnvis overgang til 420 kV i Songa stasjon. Et fungerende kontrollanlegg for 300 kV-anlegget og tilrettelegging for nytt 420 kV anlegg er et viktig første trinn for denne overgangen som må sammenfalle med oppgradering/fornyelse av de tilknyttede 300 kV-ledningene til 420 kV.

Teknisk økonomisk vurdering og forventet kostnad

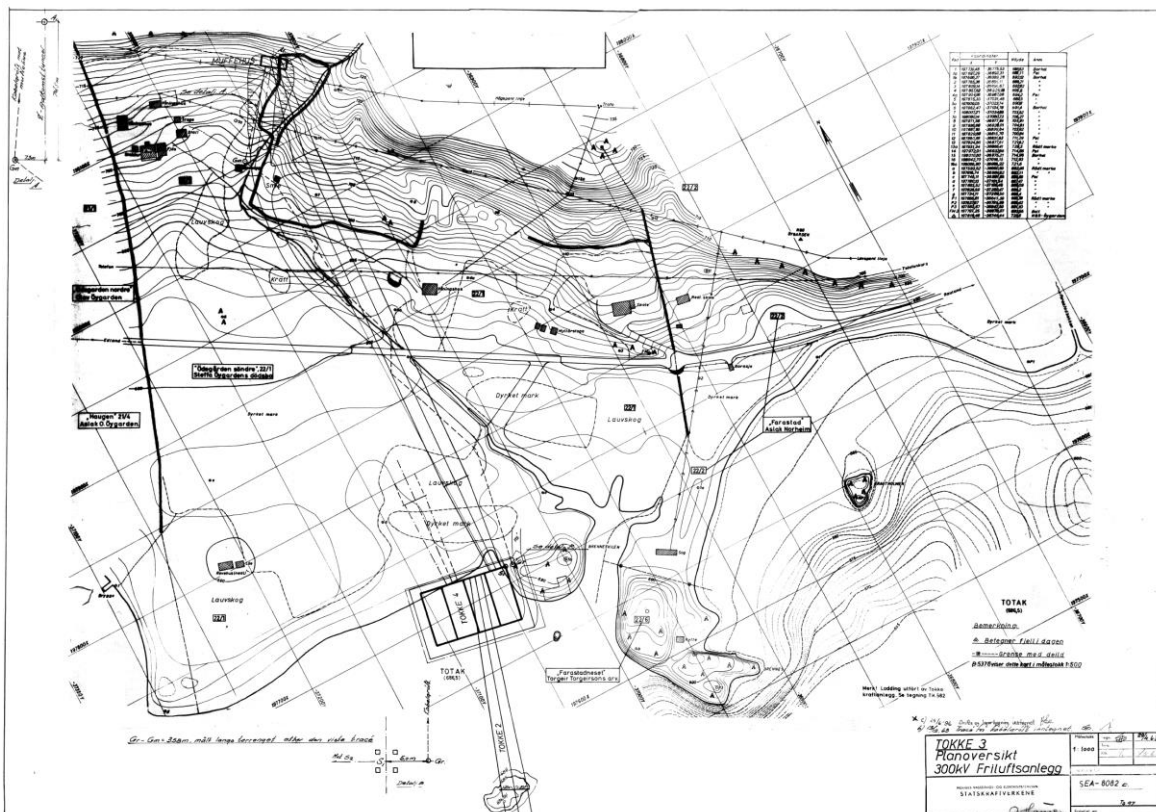
Det er utført en behøvs- og lønnsomhetsvurdering av prosjektet siden behovet er forankret i forskriftskrav. Forventet kostnadsintervall for investeringen er 125-140 MNOK, inkludert prisstigning og byggeånsrenter, samt påløpte kostnader.

Utførte forarbeider

Statnett har tett dialog med Statkraft om oppgradering av stasjonen, flytting av kontrollanlegg, og om erverv av arealer for å flytte veien inn på deres eiendom i øst. Vinje kommune er informert om planene. Vestfold og Telemark fylkeskommune har bekreftet at de ikke ser behov for kulturminne-registreringer på tomten. Statnett er i dialog med grunneiere om planer for utvidelse av stasjonen og erverv av areal.

Virksomheter for omgivelsene

Stasjonen er plassert på en større utfylling i innsjøen Totak. Tomten består hovedsakelig av utfylte sprengsteinsmasser fra utbyggingen av kraftanleggene i området. Figur 3 nedenfor viser et kart fra 1963 over stasjonsområdet med stasjonen skissert og med strandlinjen før utbygging og utfylling i Totak.

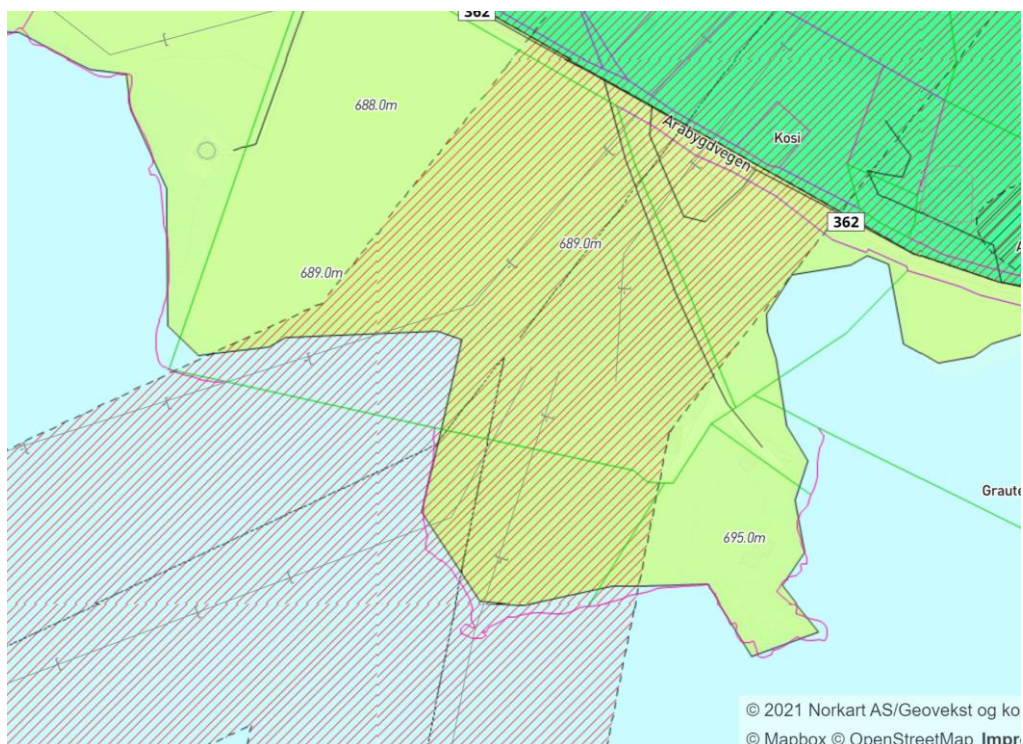

Figur 3. Stasjonsområdet med strandlinjen før utbygging og utfylling i Totak.

Arealene som planlegges brukt til utvidelsen er registrert som LNF i Vinje kommunes arealplan. I tillegg er store deler av det planlagte arealet registrert som faresone høyspenningsanlegg i kommuneplanen. Utdrag fra Vinje kommunes arealplan er vist i figur 4 nedenfor. Arealene er i hovedsak bevokst med bjørk- og vierkratt. Det er ca 150 meter til nærmeste bolighus fra det nye kontrollbygget, og ca 75 meter fra fylkesvei 362 til nytt stasjonsgjerde. Det gjøres ingen endringer på stasjonen som gir endringer i elektriske og magnetiske felt eller støy i driftsfasen sammenlignet med dagens forhold. Det vil bli noe støy knyttet til grunnarbeidene i anleggsperioden.

Kulturminner

Mellom koblingsanlegget og Fv 362 er det en pent opparbeidet rasteplass med et minnesmerke over spillemannen Torgeir Augustsson (1801-1872), best kjent som Myllarguten. Minnesmerket er utført av Dyre Vaa. På motsatt side av fylkesveien ligger kulturminnet Myllarheimen, husmannsplassen Kosi, der den kjente felespilleren levde de siste årene av sitt liv. Det er en god vegetasjonsskjerm av småskog mellom rasteplassen og Songa stasjon. Ved omlegging av veien har Statnett som mål å bevare så mye som mulig av denne vegetasjonen, noe som også vil skjerme mot innsyn til stasjonen.

Figur 4. Utsnitt fra Vinje kommunes arealplan viser LNF- områder og faresone høyspenning.

Terrenget rundt nytt kontrollhus heves ca. en meter til kote 690 m.o.h av hensyn til naturfarevurderinger og en eventuell flompreget økning av vannstanden i Totak.

Fremdriftsplan

Planlagt gjennomføring i stasjonen blir fra april 2023, med planlagt ferdigstillelse juni 2025.

Søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

For å kunne plassere et nytt gjerde i henhold til kraftberedskapsforskriftens krav om sikring, og for omlegging av vei, søker Statnett å erverve totalt ca. 3,6 daa m² av naboeiendommen i sør og øst.

Arealbehovet for stasjonsutvidelsen fordeler seg slik på eiendommene:

Gnr/Bnr 125/1: Ca. 3,1 daa.

Gnr/Bnr 125/2: Ca. 0,1 daa. for omlegging av vei

Gnr/Bnr 125/6: Ca. 0,1 daa.

Gnr/Bnr 125/17: Ca. 0,4 daa grunnerverv, og ca. 0,4 daa til omlegging av vei.

Statnett ønsker å oppnå frivillig avtale med berørte grunneiere. I tilfelle slik avtale ikke oppnås, søkes det i medhold av oreigningslovens § 2 punkt 19, om tillatelse til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene, herunder rettigheter for all nødvendig ferdsel og transport og deponering av masser.

Samtidig ber Statnett om at det blir fattet vedtak om forhåndstiltredelse etter oreigningslovens § 25, slik at arbeider med anlegget kan påbegynnes før skjønn er avholdt.

Nødvendige rettigheter til ferdsel og transport omfatter:

- Nødvendig terrengkjøring og landing med helikopter til bygging og drift av anlegget på alle eiendommer som er oppført på grunneierlista (vedlegg 2), herunder også nødvendig rydding av skog som hindrer slik kjøring eller landing.
- Bruk av eksisterende veier og plasser til bygging og drift av stasjonen, som vist på situasjonsplan (vedlegg 1), herunder også rett til nødvendige utbedringer.

Tillatelse til adkomst

I planleggingsfasen gir oreigningsloven § 4 rett til atkomst for "mæling, utstikking og andre førehandsundersøkingar til bruk for eit påtenkt oreigningsinngrep". Statnett vil i tråd med loven varsle grunneier og rettighetshavere før slike aktiviteter igangsettes.

I bygge- og driftsfasen vil enten minnelige avtaler, tillatelse til forhåndstiltredelse eller ekspropriasjonsskjønn gi tillatelse til atkomst i terrenget.

Bruk av private veier vil søkes løst gjennom minnelige forhandlinger med eier. Statnetts søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse omfatter også transportrettigheter, i tilfelle minnelige avtaler ikke oppnås.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 4 første ledd bokstav e, gir Statnett tillatelse til motorferdsel i utmark i forbindelse med bygging og drift av ledningsanlegg.

Erstatningsprinsipper

Erstatninger vil bli utbetalt som en engangserstatning, og skal i utgangspunktet tilsvare det varige økonomiske tapet som eiendommer påføres ved utbygging. Før eller i løpet av anleggsperioden gir Statnett tilbud til grunneierne om erstatning for eventuelle tap og ulemper som tiltaket innebærer. Blir man enige om en avtale vil denne bli tinglyst og erstatninger utbetales umiddelbart. Om man ikke kommer til enighet, går saken til rettslig skjønn.

NVE avgjør om søknaden vil bli kunngjort og lagt ut til offentlig høring. Statnett vil tilskrive alle kjente berørte grunneiere.

Berørte grunneiere

Det er utarbeidet liste med berørte grunneiere/eiendommer for det konsesjonssøkte alternativet på bakgrunn av offentlige databaser (matrikkel og grunnbok), se vedlegg 2. Det tas forbehold om eventuelle feil og mangler. Vi ber om at eventuelle feil og mangler i grunneierlistene meldes til Statnett.

Om rettigheter til dekning av juridisk og teknisk bistand

Statnett vil ta initiativ til å oppnå minnelige avtaler med alle berørte grunn- og rettighetshavere. De som har krav på status som ekspropriert ved et ekspropriasjonsskjønn, dvs. at de vil være part i en eventuell skjønnssak, har iht. til oreigningsloven § 15 annet ledd, rett til å få dekket utgifter som er nødvendig for å ivareta sine interesser i ekspropriasjonssaken. Hva som er nødvendige utgifter vil

bli vurdert ut fra ekspropriasjonssakens art, vanskelighetsgrad og omfang. Rimelige utgifter til juridisk og teknisk bistand vil normalt bli akseptert. Statnett vil likevel gjøre oppmerksom på at prinsippet i skjønnsprosessloven § 54 annet ledd vil bli lagt til grunn i hele prosessen.

Bestemmelsen lyder:

"Ved avgjørelsen av spørsmålet om utgiftene har vært nødvendige, skal retten blant annet ha for øye at de saksøkte til varetakelsen av likeartede interesser som ikke står i strid, bør nytte samme juridiske og tekniske bistand"

Det forutsettes at de som blir part i en eventuell skjønns sak skal benytte samme juridiske og tekniske bistand, dersom interessene er likeartede og ikke står i strid. Det bes om at de som mener å ha behov for juridisk og teknisk bistand i forbindelse med mulig ekspropriasjon kontakter Statnett, som vil videreformidle kontaktinformasjon til de som bistår i sakens anledning. Utgifter til juridisk og teknisk bistand må spesifiseres med oppdragsbekreftelse og timelister, slik at Statnett kan vurdere rimeligheten av kravet før honorering vil finne sted. Tvist om nødvendigheten eller omfanget av bistand, kan iht. til oreigningsloven bringes inn for Justisdepartementet jfr kgl. res. 27. juni 1997.

Med vennlig hilsen

Elisabeth Vike Vardheim

Konserndirektør

Bygg og anlegg

Vedlegg 1: Situasjonsplan

Vedlegg 2: Grunneierliste

Vedlegg 3 og 4: Plan- og fasadetegninger, og perspektivtegning av kontrollbygg